

**REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE**

Številka: U-I-234/10-7

Datum: 6. 7. 2011

O D L O Č B A

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti in zakonitosti, začetem na pobudo Igorja Vrhovca, Piran, in Suzane Basarić, Vrhnika, ki ju zastopa Carmen Dobnik, odvetnica v Ljubljani, na seji 6. julija 2011

odločilo:

1. Člen 6 Odloka o kategorizaciji občinskih cest in kolesarskih poti v Občini Vrhnika (Uradni list RS, št. 8/99, in Naš časopis, št. 272/01, 345/08 in 354/08), kolikor kategorizira javno pot "pešpot na Drčo", v delu, ki poteka po zemljiških parc. št. 62/0 in *303/0, obe k. o. Vrhnika, se razveljavi.

2. Občina Vrhnika mora pobudnikoma povrniti njune stroške postopka v višini 624,00 EUR v 30 dneh po objavi te odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije.

Obrazložitev

A.

1. Pobudnika izpodbijata 6. člen Odloka o kategorizaciji občinskih cest in kolesarskih poti v Občini Vrhnika (v nadaljevanju Odlok o kategorizaciji), kolikor kategorizira javno pot "pešpot na Drčo", v delu, ki poteka po njunih zemljiških. Navajata, da je dostop do spomenika oziroma grobnice na Drči mogoč po več urejenih in vzdrževanih sprehajalnih poteh. Ena izmed najkrajših in najmanj motečih poti do spomenika poteka po cesti na Močnik. Navajata, da sporni odsek javne poti ni urejena sprehajalna pot, temveč zgolj prostor ob hiši pritožnikov, ki vodi mimo vhoda v hišo. Odlok o kategorizaciji naj bi bil v izpodbijanem delu v neskladju s 33. in 69. členom Ustave ter z 19. členom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o javnih cestah (Uradni list RS, št. 92/05 – v nadaljevanju ZJC-B). Pobudnika navajata, da Občina Vrhnika (v nadaljevanju Občina) z njima ni sklenila pravnega posla za pridobitev zemljišč, po katerih poteka javna pot, niti jima ni zemljišč odvzela v razlastitvenem postopku. Občino sta pozvala, naj spremeni izpodbijani Odlok o kategorizaciji, in jo opozorila, da bosta v nasprotnem primeru predlagala začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti pred Ustavnim sodiščem in povrnitev stroškov tega postopka.

2. Občina odgovarja, da po zemljiških pobudnikov poteka kategorizirana javna pešpot na hrib Drčo, na katerem stoji spomenik z grobnico. Na podlagi 24. člena Zakona o vojnih grobiščih (Uradni list RS, št. 65/03 in 72/09 – v nadaljevanju ZVG) naj bi bila omejena lastninska pravica tistih lastnikov zemljišč, po katerih potekajo dostopne poti do grobišč. Glede na to naj bi bila podana pravna podlaga za kategorizacijo sporne poti.

B. – I.

3. Iz zemljiškoknjižnih izpiskov izhaja, da sta pobudnika solastnika zemljišč parc. št. 62/0 in *303/0, obe k. o. Vrhnika, po katerih poteka javna pot "pešpot na Drčo". Pobudnika zato

izkazujeta pravni interes za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti Odloka o kategorizaciji, kolikor se nanaša na javno pot, ki poteka po njunih zemljiščih. Pobuda je glede na tretji odstavek 24. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo – v nadaljevanju ZUstS) tudi pravočasna, saj sta pobudnika za nastanek škodljivih posledic izvedela šele 10. 2. 2010, ko sta prejela lokacijsko informacijo. Ustavno sodišče je pobudo sprejelo in glede na izpolnjene pogoje iz četrtega odstavka 26. člena ZUstS nadaljevalo odločanje o stvari sami.

4. Odlok o kategorizaciji je bil sprejet na podlagi Zakona o javnih cestah (Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 42/09 in 109/09 – v nadaljevanju ZJC), ki se je prenehal uporabljati z dnem začetka uporabe Zakona o cestah (Uradni list RS, št. 109/10 – v nadaljevanju ZCest-1). Na podlagi 126. člena ZCest-1 morajo občine svoje predpise uskladiti z določbami ZCest-1 v enem letu od njegove uveljavitve, tj. do 1. aprila 2012. Odlok o kategorizaciji določa občinske ceste po njihovih kategorijah in namenu uporabe glede na vrsto cestnega prometa, ki ga prevzemajo. V 6. členu Odlok o kategorizaciji med javnimi potmi kategorizira javno pot "pešpot na Drčo", ki poteka po zemljiščih v lasti pobudnikov.

5. Ustava v 69. členu določa, da je razlastitev (odvzem ali omejitev lastninske pravice v javno korist) mogoča le proti nadomestilu v naravi ali proti odškodnini in pod pogoji, ki jih določa zakon. S tem členom Ustava zaradi zagotovitve javne koristi kljub ustavnopravnemu varstvu lastninske pravice, ki jo zagotavlja 33. člen Ustave, omogoča odvzem ali omejitev lastninske pravice na nepremičnini. Ustava v 69. členu zahteva, naj zakon uredi pogoje za razlastitev, razlastitev pa se lahko opravi v postopku, v katerem se za konkreten primer ugotovi, ali so izpolnjeni zakonski pogoji za razlastitev, in v katerem sta zagotovljena tudi sodno varstvo ter nadomestilo v naravi ali odškodnina.

6. Pojem in status javnih cest ureja 3. člen ZCest-1. Javne ceste so prometne površine, ki so splošnega pomena za promet in jih lahko vsakdo prosto uporablja na način in pod pogoji, določenimi s predpisi, ki urejajo ceste, in pravili cestnega prometa. V prvem odstavku 39. člena ZCest-1 je določeno, da so javne ceste državne in občinske. Po drugem odstavku 39. člena ZCest-1 so državne ceste v lasti Republike Slovenije, občinske ceste pa v lasti občin. Enake določbe je imel tudi ZJC. Občina določeno cesto kategorizira, če je za takšno kategorizacijo izkazana javna korist in če cesta ustreza merilom za kategorizacijo javnih cest. Če so zemljišča, po katerih naj bi potekala javna cesta, ki jo občina namerava kategorizirati, v zasebni lasti, mora občina takšna zemljišča pred kategorizacijo pridobiti s pravnim poslom oziroma v postopku razlastitve. V primerih, ko že obstoječe javne ceste potekajo po nepremičninah, ki so v lasti drugih oseb, kot določa drugi odstavek 39. člena ZCest-1 oziroma je določal prvi odstavek 3. člena ZJC, prehodna ureditev iz 19. člena ZJC-B, ki na podlagi drugega odstavka 123. člena ZCest-1 še vedno velja, predvideva, da se lahko lastninska pravica na teh nepremičninah odvzame ali omeji proti odškodnini ali nadomestilu v naravi v posebnem postopku razlastitve, ki je urejen z navedeno določbo ZJC-B.

7. Občina v odgovoru navaja, da nima pravne podlage za ukinitve kategorizirane javne poti, ker 24. člen ZVG ureja prost dostop do grobišč. Iz dopisa Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve št. 131-23/2010 z dne 23. 7. 2010 izhaja, da je dostop do spomenika urejen po sprehajalnih poteh. Po navedbah pobudnikov kategorizirana javna pot ni ena izmed urejenih sprehajalnih poti do spomenika, saj sporna pot obsega zgolj prostor pred hišo pobudnikov. Zato je zatrjevanje Občine, da je bila dolžna zagotoviti dostop do spomenika tako, da je sporna pot kategorizirala po funkcionalnem zemljišču v lasti pobudnikov, zmotno.

8. V obravnavani zadevi Občina s pobudnikoma ni sklenila pravnega posla za pridobitev zemljišč, po katerih poteka javna pot "pešpot na Drčo". Zoper njuni nepremičnini tudi ni bil izveden postopek razlastitve. Zato je 6. člen Odloka o kategorizaciji v izpodbijanem delu v neskladju z 19. členom ZJC-B in 69. členom Ustave. Ker 6. člen Odloka o kategorizaciji v tem delu nedopustno posega v lastninsko pravico, je v neskladju tudi s 33. členom Ustave.

Ustavno sodišče je zato 6. člen Odloka o kategorizaciji, kolikor kategorizira javno pot "pešpot na Drčo", v delu, ki poteka po zemljiščih parc. št. 62/0 in *303/0, obe k. o. Vrhnika, razveljavilo (1. točka izreka).

B. – II.

9. Pobudnika predlagata, naj Ustavno sodišče njune stroške postopka s pobudo naloži v plačilo Občini. Po prvem odstavku 34. člena ZUstS nosi v postopku pred Ustavnim sodiščem vsak udeleženec svoje stroške postopka, če Ustavno sodišče ne odloči drugače. Po ustaljeni ustavnosodni presoji morajo obstajati posebno utemeljeni razlogi, da se stroški pobudnika naložijo v plačilo nasprotnemu udeležencu. V konkretnem primeru so takšni razlogi podani. Pobudnika sta Občino pozvala k ureditvi zadeve in jo opozorila, da bosta v nasprotnem primeru predlagala začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti Odloka o kategorizaciji. Ustavno sodišče je že v številnih primerih, ko so bili izpodbijani občinski odloki o kategorizaciji javnih cest, sprejelo vsebinsko enake odločitve in ponovilo stališče, da so takšni predpisi v neskladju z Ustavo, če občina z lastnikom ni sklenila pravnega posla za pridobitev zemljišča oziroma zemljišča ni razlastila. Občina priznava, da poteka po zemljiščih v lasti pobudnikov javna pot, zato je lahko utemeljeno pričakovala vsebinsko enako odločitev Ustavnega sodišča kot v drugih podobnih primerih. Ustavno sodišče je zato odločilo, da je Občina v 30 dneh dolžna povrniti pobudnikoma njune stroške, ki sta jih imela z vložitvijo pobude (2. točka izreka).

10. Pobudnika sta pobudo vložila po pooblaščenki, ki je Ustavnemu sodišču predložila stroškovnik in priglasila stroške po Zakonu o odvetniški tarifi (Uradni list RS, št. 67/08 – v nadaljevanju ZOdvT). Ustavno sodišče je pooblaščenki pobudnikov v skladu z ZOdvT za opravljene storitve priznalo nagrado po tar. št. 3470 v znesku 500,00 EUR, pavšal za izdatke po tar. št. 6002 v znesku 20,00 EUR in 104,00 EUR za plačilo davka na dodano vrednost. Drugi stroški za postopek s pobudo niso bili potrebni, zato jih Ustavno sodišče ni priznalo. Stroški zastopanja znašajo tako 624,00 EUR.

C.

11. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi tretjega odstavka 45. člena in prvega odstavka 34. člena ZUstS ter tretje alineje tretjega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 46/07 in 54/10) v sestavi: predsednik dr. Ernest Petrič ter sodnice in sodniki dr. Mitja Deisinger, dr. Etelka Korpič – Horvat, mag. Miroslav Mozetič, Jasna Pogačar, mag. Jadranka Sovdat, Jože Tratnik in Jan Zobec. Odločbo je sprejelo soglasno.

dr. Ernest Petrič
Predsednik

zanj

mag. Miroslav Mozetič
Podpredsednik